

Bebyggelse fra overgangen mellem bronze- og jernalder ved Råbjergvej, Sørup

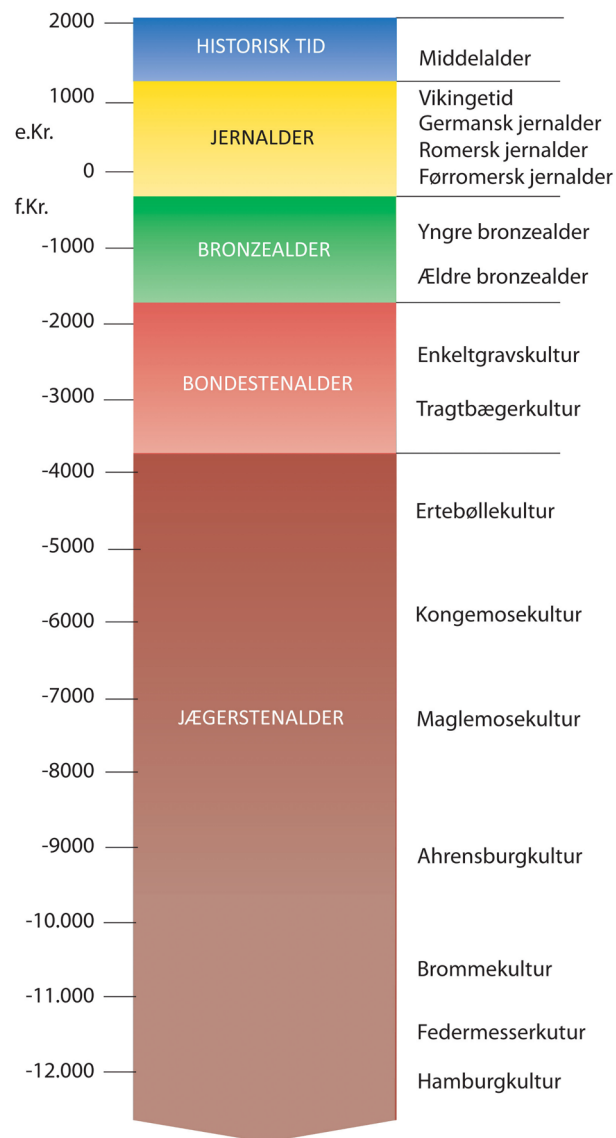
Arkæolog Peter Thomsen

Udgravningens placering ved Sørup. I baggrunden ses Julstrup Sø og Støvring.

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Undersøgelsens baggrund	3
Lokalområdet i oldtiden	3
Undersøgelsens resultater	3
Sammenfatning og perspektivering	4
Hvis du vil vide mere	4

Indledning

Denne kulturhistoriske rapport giver et overblik over museets arkæologiske udgravning sydvest for Sørup ved Støvring. Udgravningen blev udført d. 27-05-2021 til d. 02-06-2021 og resulterede i udgravningen af to langhuse og fire gruber. Anlæggene dateres til perioden omkring overgangen fra bronzealder til jernalder (ca. 800 til 400 f.Kr.).

Undersøgelsens baggrund

På foranledning af Rebild Kommunes byggemodning af et 2,2 ha stort område udførte museet en forundersøgelse samt en udgravning på det pågældende areal. I løbet af forundersøgelsen blev det konstateret, at det blev nødvendigt at indstille et fundområde til en egentlig arkæologisk udgravning. Fundområdet var på 1.621 m² og rummede bebyggelsesspor i form af to treskibede langhuse.

Lokalområdet i oldtiden

I de senere år har der været flere udgravninger ved Støvring ca. to km øst for Sørup. Her er udgravet spor efter et rigt miljø i bronzealderen i form af spredte bebyggelser over et stort areal, som vidner om en betydelig befolkningensmængde i området. Foruden bebyggelserne er der også registreret et betydeligt antal bronzealdergravhøje omkring Støvring og Sørup, hvilket understrejer bronzealderfolkets tilknytning til området. Foruden gravhøje og bebyggelser fra bronzealderen er der desuden også udgravet spor efter bebyggelser fra ældre jernalder og gravhøje fra slutningen af bondestenalderen.

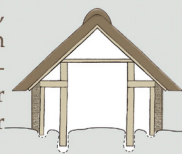
Kogestensgrube fra udgravningen. Det sorte materiale er næsten rent trækul.

Undersøgelsens resultater

Ved udgravningen blev der registreret og udgravet to langhuse, som var hhv. 15 og 11 m lange. I og omkring husene blev der desuden udgravet tre kogestensgruber og en mindre affaldsgrube. Langhusene har formentligt været brugt som beboelseshuse og det ene har formentligt ikke været samtidigt med det andet, da det er normalt, at husene flytter lidt rundt, når det bliver tid til at bygge nyt.

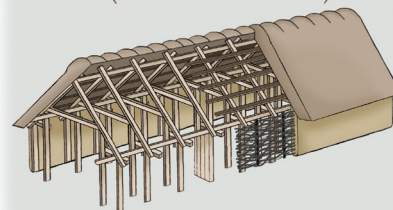
Det treskibede hus

I et treskibet hus bæres taget af to rækker af kraftige stolper, placeret ned igennem husets midte. Hustyppen kaldes treskibet, da det i tværsnit kan opdeles i tre dele - mellem og på hver side af de to rækker tagbærende stolper.

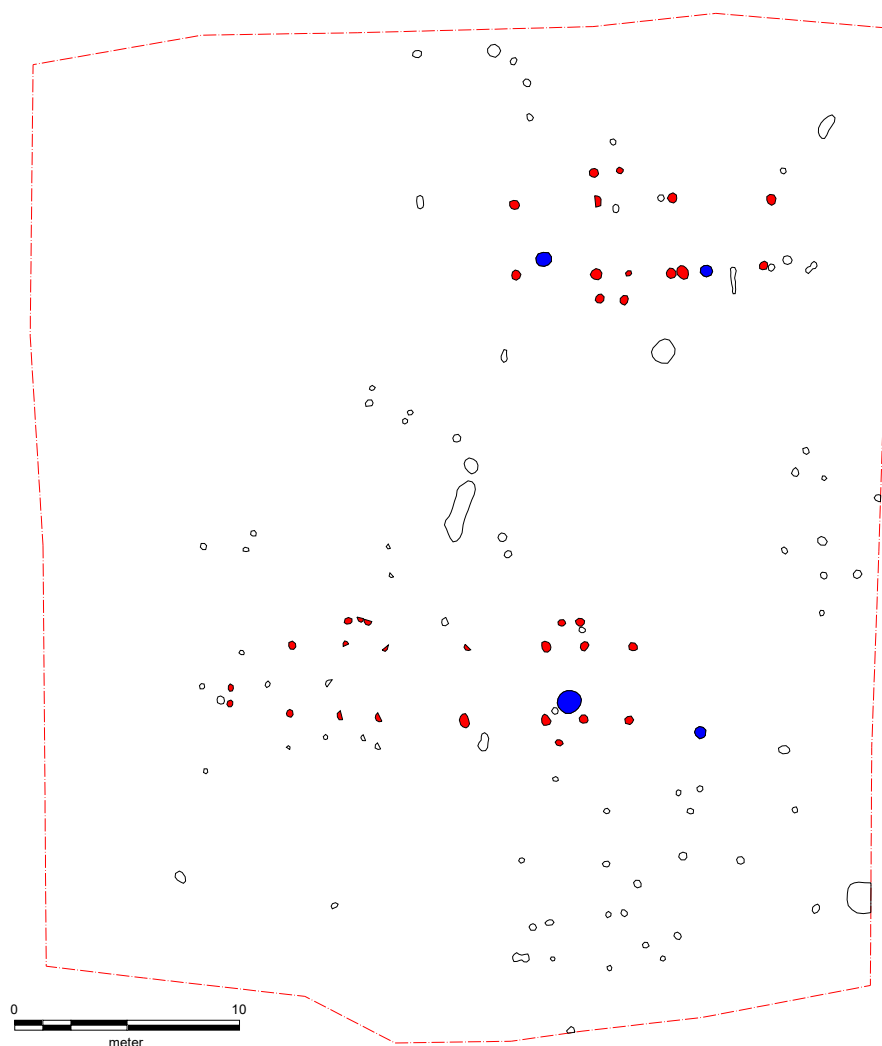

Husene har haft stolper til ydervægge og andre opdelinger i huset - som skillevægge, båse til dyrene osv. - men disse er kun i heldige tilfælde bevaret. Husene er aflange og oftest 5-6 m brede. De kaldes derfor langhuse, når de er så lange, at de er brugt som bolig. Der er også mindre bygninger, som har været brugt som fx arbejdsrum og til opbevaring. Indgangene er i langhusenes lange vægge, og indrettes oftes med bolig i den ene ende (mod vest) og stald i den anden (mod øst).

Treskibede huse bygges i det meste af bronzealderen, jernalder og vikingetid - samlet en periode på omkring 2000 år (1.500 f.kr.-1.050 e.kr.).

Ved hjælp af C14-dateringer af trækul, som blev fundet husenes stolpehuller, er det lykkedes at datere de to huse til den tidsperiode, hvor bronzealderen bliver til jernalder (800 til 400 f.Kr.).

¹⁴C-analyse

Kulstof-14 bruges til at tidsbestemme eller datere materiale fra mennesker, dyr og planter.

Kulstof (C) er et grundstof, der indgår i alle levende organismer. Når en organisme dør, mindskes antallet af C-14 atomer langsomt, da atomet er radioaktivt. Ved at måle den mængde af ¹⁴C, der er tilbage i et materiale, kan man derfor regne ud, hvor gammelt det er.

Figur 3. Oversigt over udgravningsfeltet. De to langhuse er markeret med rød og gruber med blå.

Sammenfatning og perspektivering

Da der er tale om en mindre bebyggelse fra overgangen mellem bronzealder og jernalder passer den godt ind i det bredere billede af lokalområdet omkring Støvring med spredt bebyggelse over et større område.

Udgravningens resultat bidrager til vores forståelse af bebyggelses- og samfundsudviklingen i overgangsperioden mellem bronze- og jernalder i det centralhimmerlandske landskab.

Hvis du vil vide mere

Som yderligere læsning kan anbefales følgende oversigtsværker.

Jensen, Jørgen. 2002. *Danmarks Oldtid. Bronzealder 2.000-500 f.Kr.*

Gyldendal

Jensen, Jørgen. 2003. *Danmarks Oldtid. Ældre Jernalder 500 f.Kr.-400 e.Kr.*

Gyldendal

Udgravningsdata

Råbjergvej, Sørup

- Nordjyske Museer jnr. ÅHM 7483
- Udgravningsperiode: 27. maj til 02. juni 2021
- Fund & Fortidsminder: 12.05.02 sb. 263
- Slots- og Kulturstyrelsen jnr. 21/02510
- Bygherre: Rebild Kommune
- Undersøgt areal: 1.621 m²

- Deltagere i udgravningen:
  - Arkæolog Peter Thomsen
  - Arkæolog Diana Windfeldt-Schmidt

- Dokumentationsmateriale (fund, fotos, opmålinger m.v.) opbevares på Nordjyske Museer, Vang Mark 25, 9380 Vestbjerg